

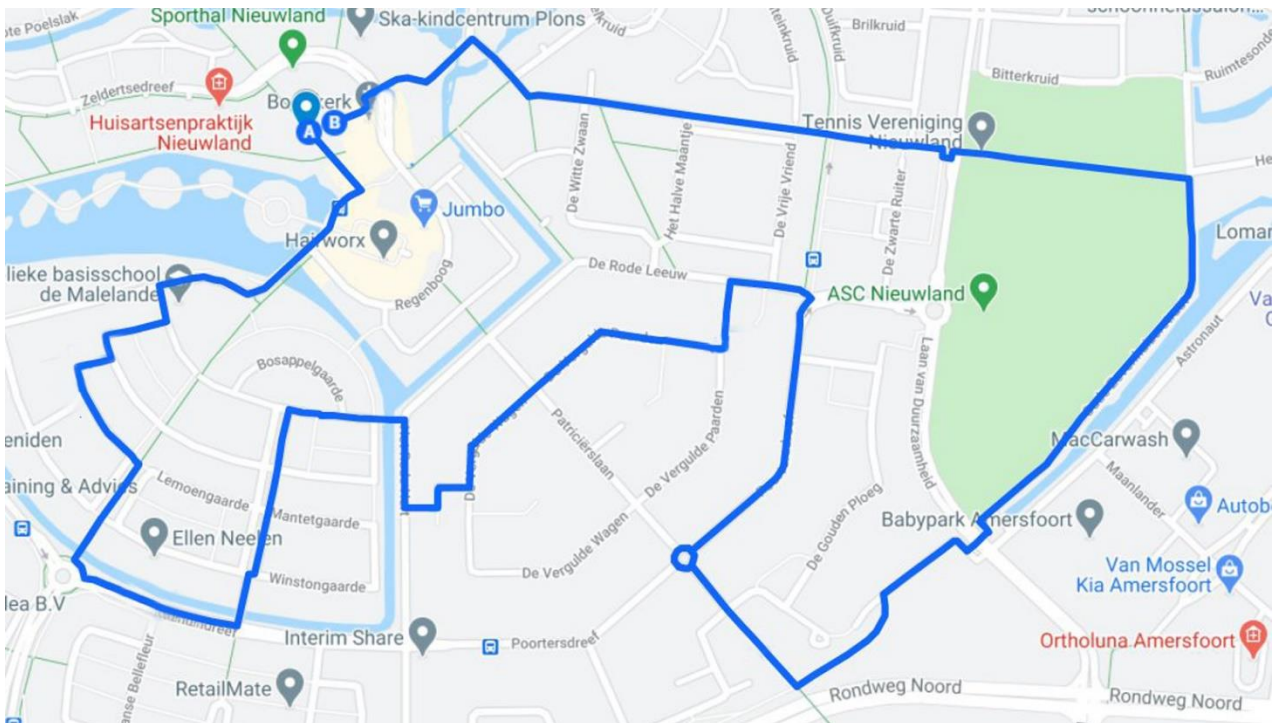
Ontmoetingscentrum De Herberg

gastvrije plek midden in Nieuwland

Nieuwlandse Speurtocht

Duur: 75 minuten

Lengte: 5,5 km

Start:

*****Ontmoetingscentrum De Herberg*****

Het gebouw is in oorsprong gebruikt door verschillende projectontwikkelaars. Het gebouw stond in de wei. En werd door menig huiskoper bezocht. Projectontwikkelaars hadden onder de glazen koepel de maquette van de inbouw zijnde wijk Nieuwland. In 2000 heeft het gebouw de bestemming Ontmoetingscentrum De Herberg gekregen. In de eerste 10 jaar werd er welkom werk georganiseerd door de diverse vrijwilligers vanuit de oecumenische geloofsgemeenschap De Herberg. Vanaf 2015 wordt het gebouw gehuurd door Stichting Inloophuizen Amersfoort. Er vinden 35 activiteiten plaats die door bijna 100 vrijwilligers uit de wijk Nieuwland worden georganiseerd.

Loop 10 meter richting winkelcentrum en kijk direct rechts

***** Kunst in Nieuwland bij de scholen *****

Bij elk van de drie basisscholen in Nieuwland staat een beeld over het geloof/de identiteit van de school.

Het kunstwerk bij de openbare school De Border staat met een stevig anker op de grond. Een aapje verkent nieuwsgierig de eivormige wereldbol, symbool voor het nieuwe leven en de evolutie.

De boomstam bij De Malelande verwijst naar de wortels in het katholieke geloof. De torso verbeeldt het onderwijs op maat. Het gewei is een symbool voor het heilig vuur, maar ook voor de helpende hand die de school biedt.

Het kunstwerk bij de protestants-christelijke school De Wonderboom bestaat uit een Bijbel, wolken die de menselijke geest en het goddelijke verbeelden, en een dier dat de fantasie symboliseert.

De beelden zijn gemaakt door Gerard Groenewoud en Tilly Buij in 2003. Zij hebben dit in samenwerking met het personeel en de leerlingen van de scholen gedaan.

Loop verder richting winkelcentrum en dan via de Lage Boog naar de Sijsjespeergaarde

Ga links de Juttepeergaarde in en gelijk rechts over het gangetje tussen de huizen naar de Pondspeergaarde

De huizen van de Pondspeergaarde staan op hei palen. De huizen van de Suikerpeergaarde staan niet op palen.

Nieuwland was voor de aanbouw van de afsluitdijk in 1932 een uiterwaarde van de Zuiderzee. Een landschap van kleine zandruggen en valleien, ontstaan na de laatste ijstijd, strekte zich uit van de Utrechtse

heuvelrug in het zuiden tot ver voorbij de huidige Waddenzee in het noorden. Door begroeiing en afsterven van planten en bomen gedurende duizenden jaren vormde zich een groot veenmoerasgebied. Zo ontstond een veenpakket van vele meters dik. Lange tijd werd dit gebied enkel in de zomers bezocht. Later werden de zandruggen bewoond door de vroegste bewoners van dit gebied. Broodheuvel, Sneul, Laurenberg, Hoogerhorst en Krachtwijk zijn daar voorbeelden van.

(Detail van een kaart uit 1570, Universiteit van Amsterdam noorden is rechtsboven, Eemland linksonder)

Vervolg de Pondspeergaarde naar de Hoge Boog en ga rechts verder naar de rotonde aan de Gaardendreef

*****De Slaper en de Gaper*****

De kunstenaars Hewald Jongenelis en Sylvie Zijlmans hebben in 2009 deze kunstwerken gemaakt. Een witte zeskantige enigszins taptoe lopende toren van beton met op drie zijden een tekst. Het materiaal is beton. Twee beelden op twee locaties die samen één kunstwerk vormen. Op de hoek van Duifkruid-Kruidendreef staat het ene deel de Slaper. Met de tekst, slaper, dromer, zwijger. En bij Hooglandsepoort - Gaardendreef staat het andere deel de Waker met de tekst, waker, werker, prater. De klok van de Slaper slaat rond 18.00 uur een keer. De kunstenaars refereren hiermee aan de dagelijkse bedrijvigheid in de wijk Nieuwland. 's Ochtends vertrekken veel mensen uit hun huis voor hun werk, de school of andere dagelijkse bezigheden. Aan het einde van de dag keert iedereen weer terug 'op het nest'.

Loop naar de containers op de hoek van de Coelhorsterappelgaard

De eerste echte dorps historicus, die dus zélf Hooglander was, was Jan Kaas (1902-1979). Hij woonde op het boerderijtje De Bik aan de Coelhorsterweg 12. In 1934 kruiste Jan de Jonathan en de Dubbele Bellefleur, sindsdien bekend als de Coelhorster appel, waarnaar een straat in de wijk Nieuwland is vernoemd.

- ***Ga op het einde van de Coelhorsterappelgaard rechts naar de Goudreinetgaard en gebruik de fietsbrug naar Het Rode Hert en ga daar rechtsaf naar nr 30.***
- ***Neem het gangetje naast dat huis richting De Vergulde Wagen.***
- ***Ga na het speeltuintje linksaf en volg De Vergulde Wagen, steek de Patricierslaan over en vervolg De Vergulde Wagen naar De Vergulde Paarden. Ga daar links, links zie je Boerderij de Sneul, loop erlangs naar De Rode Leeuw.***

*****Boerderij Sneul*****

Het bedrijfsdeel van de boerderij bestond uit een centrale werkruimte (deel) met aan weerszijden stallen. De ruimte onder het dak werd gebruikt voor opslag en bedsteden voor de knechten. Een dikke brandmuur scheidde het woongedeelte af. Tegen deze muur, in de woonkamer, was de haard. Links waren een zitkamer en een slaapkamer met bedsteden; rechts een slaapkamer met bedsteden en de geut (keuken) met pomp en gootsteen. Onder de geut was een keldertje. De boerderij heeft een voorname uitstraling door de baksteenversieringen in de voorgevel.

De voormalige boerderij Sneul kwam in het nieuws door een conflict tussen begrafenisondernemer Monuta en de bewoners van de Nieuwlandse straat De Vergulde Paarden. Verschillende malen kwamen de Nieuwlanders in 1996 in de media met hun bezwaren tegen bestemming van de boerderij als uitvaartcentrum. Een goede aanleiding om de historische blik eens op deze interessante hoeve te richten.

Toen de gemeente de nieuwe woonwijk op papier inrichtte, kreeg Monumenten-zorg de gelegenheid om een aantal historische panden voor te dragen voor behoud. Niet alle wensen konden worden gehonoreerd, maar boerderij Sneul was daar wel bij. Het betreft een pand aan de Nieuwlandseweg 2, centraal gelegen in Nieuwland. De hoeve staat op een terp, vlak bij de plaats waar de middeleeuwse voorganger Snodele stond. Sneul is een van de weinige authentieke gebouwen in Nieuwland en zou in principe gemeentelijk monument kunnen worden. De oorspronkelijke indeling van het pand, de binnenluiken en de voorgevel met baksteenversiering zijn goed bewaard gebleven.

Boerderij Sneul (foto Monumentenzorg Amersfoort)

Opmerkelijk is ook dat het door een architect is gebouwd. De detaillering van banden, sluitstenen en het geometrisch tegelpatroon in de gevel deden denken aan Herman Kroes (1864-1952), die veel panden voor katholieke instellingen in Amersfoort op zijn naam heeft staan. Dit kon worden bevestigd door Raymond Bijen, een architectuurhistoricus die bij Monumentenzorg en Museum Flehite werkt aan de voorbereiding van een tentoonstelling over de Amersfoortse architecten Kam en Kroes (22 februari-13 april 1997).

Kroes bouwde de boerderij in 1891, zoals blijkt uit de originele bouwtekening die in een particuliere collectie werd ontdekt. Mogelijk is deze tekening op die expositie te zien.

De stadsarcheologen hebben recentelijk bij de boerderij veel vondsten gedaan. De vermoede gracht is aangetroffen en moet gezien de datering van de vondsten eruit, gedempt zijn in de 18de eeuw. Vele 13de-eeuwse sporen en vondsten wijzen op het vroegste gebruik en bewoning van dit terrein, twee eeuwen eerder dan tot nu toe werd aangenomen. Over het hele terrein zijn een groot aantal dierengraven aangetroffen, met daarin oa. paarden en runderen. Helaas zijn er geen middeleeuwse resten gevonden. Wel vonden zij scherfjes en vuursteentjes uit de prehistorie en heel veel materiaal dat vanaf de 17e eeuw in een omringende gracht was gegooid: blauwe majolicaborden, waterkruiken, kannen, jeneverflesjes en Regout-aardewerk.

Eén bord draagt op de bodem de zinspreuk: *Een vrouw en een glas zijn altijd in gevaar*
Een deel van het materiaal is nu al te zien in Museum Flehite

- ***Ga op de Rode Leeuw rechts en daarna weer rechts de Poortersdreef in***
- ***Op de rotonde links af richting fietsbrug over de Rondweg.***
- ***Ga net voor de fietsbrug links de trap af naar de Oude Zevenhuizer straat en loop deze tot de Laan van Duurzaamheid..***
- ***Steek deze laan over en vervolg je weg via de Oude Zevenhuizerstraat.***

*****BOERDERIJ t HAARTJE, Oude Zevenhuizerstraat 4*****

Boerderij t Haartje was een van de 5 huizen van het buurtschap t Haartje.

De boeren die er woonden waren op elkaar aangewezen, bv elkaar helpen bij het kalven van een koe of het dorsen van het graan.

Boerderij t Haartje is meerdere keren gemoderniseerd. Oorspronkelijk was een deel van hout gemaakt. De linker foto is van 1966, de rechter van 1980.

Sla na de voetbalvelden links af naar de Nieuwlandseweg

Het stedenbouwkundig plan van de wijk werd gemaakt door bureau Wissing te Barendrecht. De bouw startte in 1995. Het bouwkundig concept van Nieuwland is gebaseerd op duurzame stedelijke ontwikkeling, hoogwaardigheid en milieuvriendelijkheid. Eind 2001 werd het gebied met ruim 4500 woningen opgeleverd.

De oorspronkelijke landschappen waren de basis voor de verschillende sferen in de wijk. Oude boerderijen en landschappelijke elementen als bomen zijn behouden. Er is een dubbel rioleringsstelsel aangebracht waarbij het eerste regenwater alles schoonspoelt en naar de zuivering geleid wordt, terwijl het regenwater dat erna valt naar het oppervlaktewater gaat. Uniek was het "I MW PV-project": 500 woningen kregen zonnepanelen. Een uniek experiment die bijzondere eisen stelt aan de relatie tussen energiebedrijf en bewoner. De bewoner is eigenaar van het huis; de dakbedekking van het energiebedrijf. De opgewekte elektriciteit wordt aan het openbare elektriciteitsnet geleverd. Als een nieuwe stadsmuur ligt de geluidswal rond woonwijk Nieuwland. De muur van "misbaksels" past in het thema van de wijk: duurzaam bouwen. Het thema keert regelmatig terug, bijvoorbeeld in milieuvriendelijk en recyclebaar bouw materiaal. Het thema van duurzaam bouwen sloot aan bij de groeiende aandacht voor het milieu in de jaren negentig. Maar de grote schaal waarop het is toegepast was zeer vooruitstrevend.

***** Boerderij Nieuwlandseweg 8*****

Deze kleine boerderij is in de loop van de tijd niet veel veranderd. Is in 1931 gebouwd, voor het bedrag van 4.444 gulden! Er hebben vroeger wat koeien gestaan. Tegenover deze boerderij lag vroeger een eng (ookwel es genoemd). Een verhoogde akker met in dit geval zand. De Bunschotense boeren hebben hier zand gehaald om wat fundering te hebben voor de bouw van hun boerderijen op hun drassige land.

Steek Laan van Duurzaamheid over en loop verder richting centrum, sla op het einde van de Nieuwlandse weg rechtsaf naar Kleefkruid en dan gelijk na het water links naar Waterkers, richting De Boerderij

***** De Boerderij*****

De gemeente Amersfoort heeft **de Boerderij in Nieuwland** verkocht aan Bijzondere Gasten. Deze sociaal gedreven onderneming heeft het pand omgetoverd tot een ontmoetingsplek voor de wijk. De wijkboerderij Nieuwland is een belangrijke ontmoetingsplek waar wijkbewoners, horeca en diverse hulpverleners gebruik maken van elkaars ruimtes, werken waar mogelijk samen en leven met elkaar. De vaste gebruikers zijn thuiszorgorganisatie Buurtzorg, huiskamer Beytna die zorg en aandacht biedt aan interculturele ouderen en kinderopvangorganisatie Bijzonderr.

Vervolg de Waterkers richting de sporthal en steek over bij De Zeldertsedreef naar....

***** De Boogkerk*****

De Boogkerk is een actieve geloofsgemeenschap in Nieuwland. Vele vrijwilligers zetten zich in voor verbondenheid d.m.v. verschillende activiteiten voor wijkgenoten o.a. de voedselbank. Het gebouw is ontworpen door Architect zijn Blokhuis en Braakman uit Amersfoort. Het kreeg de Architectuurprijs Amersfoort 2001 – 2010 en werd publieksprijswinnaar 2001. Uit het Juryrapport: "De kerk is een eigenzinnig vormgegeven gebouw, dat, hoewel er geen stereotype toren aanwezig is, het begrip kerkgebouw bijna als icoon verbeeldt. De associatie met een tent, waarvan het tentdoek als het ware door betonnen scheerlijnen in vorm wordt gehouden, sluit aan bij Bijbelse voorbeelden. De spitsboog roept vage associaties op met gotische kerken. De transparante voorgevel en de situering aan het plein maken deze kerk tot een markant oriëntatiepunt in de wijk Nieuwland. De situering van de kerk maakt optimaal gebruik van de waterpartij die zich voor het plein waaraan het gebouw staat uitstrekt."

Loop naar de Herberg: einde wandeling

Deze speurtocht is mede mogelijk gemaakt door:

Carolien van Middelaar

Paul Boersen

Leo Kouwenhoven

Elly van den Berg

www.historischekringHoogland.nl

www.utrechtaltijd.nl